

Budai Napló

A Bécsi-kapu . . .

Mátyás király országa még nagy részben őrizte azokat az építészeti emlékeket, melyeket a honfoglaló magyarság és az Árpádok kora hívott életre. A Jagellok, az Anjouk építkezései pedig sértetlenül hirdették a magyar erőt, tudást, művészetet. De a mohácsi vész után odaveszett dicsőséges multunk sok értékes, kőből formált emléke. A vérbefulladt századok kábulatában eltűntek: az árpádházi híres királyi templomok, az országos intézmények székházai, a főúri dinasztiák pompás várkastélyai. Elpusztult Székesfehérvár koronázó bazilikája s benne a királyi dinasztiák sírjai. Majdnem egy évszázaddal ezelőtt, 1848-ban Székesfehérváron véletlenül rábukkantak III. Béla király és felesége, antiochiai Anna hercegnő sírjára. Az egyetlen királyi sír, mely az Árpádházból megmaradt. A nemes városi tanács tagjai fanyarul néznek össze. Mi tévők legyenek? A böles megoldás eredményeképpen a királyi csontokat papírba csomagolták és őfelségeik csaknem ötven éven át két faladában pihentek a városháza padlásán. Csak 1895-ben, a millennium előtti esztendőben kerültek a drága hamvak a Mátyás-templomba, ahol minden magyar megilletődve áll meg ma is az előtt a két díszes kő sarkofág előtt, ame-

lyeket Ferenc József császár-király csináltatott királyi elődeinek. A két árpádházi halott csontjait megmentette a királyi kegy, de építészeti emlékeink megmentésével senki sem törődött. Sőt, ahol a városfejlesztés úgy kívánta, maga a városi hatóság bontatta le a régi épületeket s az erődítési műveket. Műemlékeink pusztulása azokat terhelik, akik vezető pozícióban voltak, de a magyar fajtaival nagyon sekély érzelmi közösségben éltek. Könyvet lehetne írni arról, hogy érzéketlenségből, vagy felületességből a fővárosban hány történelmi emléküink pusztult el. A fejéregyházai templom alapköveit az óbudai svábok építkezés céljára hordották el. Ezeknek a köveknek értékét ma arannyal sem lehetne felmérni — hiszen alatta pihent honfoglaló Árpád! De ki tudná megmondani, hogy a Bécsi-kaput miért bontották le annak idején? Azt a Bécsi-kaput, amelyre 1848-ban úgy néztek a honvédeink, mint a magyar szabadság zálogára s amelynek birtoklásáért Görgey egy hónapot töltött Budavára alatt.

A világháborúnak kellett jönnie, megaláztatásunk legfájdalmasabb korszakának, honszereteten növekedett városi kormányzatnak, hogy a magyar mult ellen elkövetett hibákat legalább részben jóvátegyék. Egerben a régi várat restaurálják. Esztergomban a Szent István-korabeli székesegyház alapfalait most hozzák a napvilágra. Ezzel egyidőben serény munka folyik a visegrádi vár-aljon is, Salamon tornyának újraépítésével. A székesfőváros vezetősége immár megtesz mindent a még meglévő műemlékeink megmentése érdekében. A nyár elején restaurálták a Margit-körúti Kis-Rókus melletti várfalat, Budavárának legalsó várövezetét. És vörös terméskövekből formálva, régi alakjának tökéletességében áll majd ismét a Bécsi-kapu, — tömör ívelésben hirdette a magyar erőt a budai várfalak fölött, *Lechner* Jenő műépítész, a Hollós Mátyás Társaság kiváló tagja a multat méltató nemes elgondolásában.

A jövő évben 250-ik évfordulója lesz Budavára visszafoglalásának. Ha majd az ünneplő sereg átvonul a Bécsi-kapu titáni kövekből formált boltozata alatt, bizonyára minden magyar szív összedobban majd egyik nagy költőnk mondásával:

„... Áll Buda, él magyar még...”

(Sz. M. dr.)